3e Jaargang No. 2 - December 1947

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER EN J. BOETJE - Medewerkers: Mr. L. A. Donker, Mr. R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr. F. Grewel, Dr. G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr., Dr. A. Querido, Mr. B. v. d. Waerden, e.a. - Adres Redactie en Administratie: Frederiksplein 46 Amsterdam-Centrum, Telefoon 36833, Gem. Giro S 602

Geen Rijkssubsidie! Toch voorwaarts!

Uit de Memorie van Antwoord op de Justitiebegroting ben ik het aan de weet gekomen: „Humanitas" krijgt voor het jaar 1948 geen Rijkssubsidie.

In Juni van dit jaar had het hoofdbestuur zich tot de Minister van Justitie gericht met het verzoek, aan onze Stichting voor het jaar 1948 wel subsidie te willen verlenen ten behoeve van het centrale apparaat.

Uitvoerig hadden we ons verzoek gemotiveerd. We wezen erop, dat „Humanitas"in twee jaar tijds erin geslaagd was, veertig afdelingen tot stand te brengen, dat deze afdelingen medewerkten aan het maatschappelijk werk, dat in onze afdelingen zich vele vrijwillige krachten hadden beschikbaar gesteld, om als gezinsvoogd, dan wel als toezichthouder bij de reclassering op te treden.

Voorts betoogden we, dat de scholing van deze vrijwillige krachten noodzakelijk was en we wezen op de conferenties, die we voor en ten behoeve van onze afdelingsvertegenwoordigers organiseerden. We bepleitten de noodzaak van ons orgaan, dat zo nodig gratis ter beschikking van onze vrijwillige medewerkers wordt gesteld en waarvan de abonnementsprijs heel, heel laag is.

Dan nog stelden we, dat, waar in onze afdelingen alle werk wordt verricht door vrijwillige en dus onbezoldigde krachten, een centraal apparaat, geleid door bezoldigde krachten, een absolute voorwaarde voor het goed functionneren van de organisatie is.

Ten slotte memoreerden wij, dat de Nationale Federatie de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming, rijkssubsidie geniet, dat de opbouw van de Nederlandse Kinderbescherming een dusdanige is, dat, waar aanwezig is de Nationale Federatie als Centraal Overkoepelend Orgaan, er evenzeer is de noodzaak van de federaties voor de aanhangers van de Protestants-Christelijke-, de Rooms-Katholieke- en de Humanistische wereld- en levensbeschouwing en dat in feite „Humanitas" is te zien als de vertegenwoordigster van de humanistische sector en dat subsidiëring van de drie federaties een noodzakelijk complement zou zijn.

Als laatste argument voerden we aan, dat het niet opging, dat èn de scholing van de vrijwillige krachten èn de leiding van het gehele door onze Stichting verrichte maatschappelijk werk, moest worden bekostigd uit vrijwillige bijdragen van organisaties en particulieren.

We verzonden ons verzoek aan Zijne Excellentie de Minister van Justitie op 19 Juni 1947. Nimmer hoorden we iets en nu lezen we in de Memorie van Antwoord, dat de minister niet bereid is, ons verzoek in te willigen. De minister motiveert zijn afwijzing met de mededeling, dat het niet aangaat, gezien ook de consequenties, naast de Nationale Federatie, ook nog afzonderlijke organisaties te subsidiëren.

We lazen de mededeling van de Minister van Justitie. We zijn — het behoeft geen betoog — door dit antwoord niet bevredigd. In zijn antwoord vermeldt de minister als onze aanvraag een bedrag, dat precies tweemaal zo hoog is, als door ons werd gevraagd.

Over deze fout spreken we niet. We kunnen alleen zeggen, dat we het standpunt van de minister niet kunnen aanvaarden.

Stellig is het van grote betekenis, dat „Humanitas" de propaganda voor het maatschappelijk werk in de kringen, die wij weten te bereiken, ter hand nam en niemand zal het kunnen tegenspreken, dat in korte tijd — nu weer werden afdelingen opgericht in Gouda en Sneek — met onze heel beperkte middelen veel werd bereikt.

Voor de kinderbescherming en de reclassering is het van groot belang, waar geschreeuwd wordt over het tekort aan vrijwillige krachten, dat wij zovelen in verschillende delen van ons land wisten te overtuigen van de noodzaak, om aan deze arbeid deel te nemen.

Eerlijk gezegd hadden we van de minister een zekere waardering verwacht en we hadden gehoopt, dat Zijne Excellentie zou beamen, dat de medewerking van buiten-kerkelijken aan dit werk op prijs moet worden gesteld en dat ook de Overheid eraan zou willen medewerken, om uitbreiding van dit werk mogelijk te maken.

Helaas, het heeft niet zo mogen zijn. De minister heeft afwijzend beschikt. Nogmaals, we betreuren dat.

We menen, dat ons verzoek gerechtvaardigd was en we weten, dat onze mening gedeeld wordt door de leider van de Rooms-Katholieke federatie voor Kinderbescherming en we zijn ervan overtuigd, dat ook

het Rooms-Katholiek Verbond, dat te kampen heeft met financiële moeilijkheden, voor de instandhouding van het centraal apparaat van die organisatie, op zeker ogenblik subsidie zal aanvragen. We wagen niet te voorspellen, hoe dan de beslissing van de minister zal uitvallen.

„Humanitas" krijgt geen rijkssubsidie voor de instandhouding van het centrale apparaat. Toch, de instandhouding van dit centrale apparaat is, naar mijn mening, noodzakelijk. We kunnen ons niet voorstellen, hoe onze organisatie zou moeten lopen zonder onze bezoldigde krachten. Zonder enige overdrijving, we zijn van mening, dat een organisatie als de onze, onbestaanbaar is zonder de bezoldigde leiding. En thans is onze organisatie nog maar betrekkelijk klein en is het werk nog lang niet zo veelomvattend als we zouden wensen en als wij overtuigd zijn, dat op den duur verricht moet worden.

Twee-en-veertig afdelingen zijn er thans. Over enige tijd naderen we de vijftig en het werk in de afdelingen breidt zich uit. Nieuw initiatief wacht ons en we zijn bereid, onze beste krachten in te spannen.

Het centrale apparaat is er en..... het moet er blijven. Geen rijkssubsidie, dat betekent: niet versagen, groter krachtsinspanning, een nog sterker beroep op de medewerking en steun van organisaties en particulieren.

Dankbaar zijn we voor de hulp en steun, die we in 1947 mochten ontvangen. De besturen der organisaties, die ons verblijdden met hun bijdragen, weten, dat we deze steun, die we zien als financiële, maar ook als morele steun, zeer op prijs stellen. De Minister van Justitie verraste ons niet met een Sinterklaascadeau. We zullen het moeten stellen zonder de subsidie, op welke we gehoopt hadden.

We spreken geen bittere woorden, we zeggen alleen tot al onze vrienden en tot onze lezers: met meer energie dan ooit te voren gaan we verder, met meer vuur dan immer propageren we de noodzakelijkheid, om mee te werken aan de taak, die er ook voor ons is; vuriger, krachtiger, dan we het ooit deden, doen we weer een beroep op de trouw en de stage medewerking van al onze vrienden.

1948 is in zicht, zonder rijkssubsidie gaan we verder. Ons tempo zal zo niet zo snel kunnen zijn, als we gehoopt hadden, maar we markeren niet de pas, we schrijden voort — gedreven door ons gevoel van verantwoordelijkheid, dat ons in de hongerwinter 1944—1945 ertoe dreef, dit werk, zonder in het bezit te zijn van de materiële middelen aan te pakken en dat ons ook nu zal helpen, de komende moeilijkheden te overwinnen!

Op aller, maar dan ook aller medewerking rekenen we.

P. C. F.

Mr. J. IN 'T VELD:

Gezinsverzorging

Het vraagstuk van de gezinsverzorging is overal aan de orde, maar tot een behoorlijke oplossing is het nog niet gekomen. Met instemming van de Minister van Sociale Zaken, heeft de Raad van Beheer van Nederlands Volksherstel in October 1945 een commissie ingesteld ter bestudering van het vraagstuk. In Juni 1946 stelde deze commissie haar rapport vast, waarna het door Volksherstel in druk is uitgegeven. In het algemeen vond het rapport een gunstig onthaal. Het leidde tot de instelling van een Centrale Raad voor de Gezinsverzorging, waarin naast de landelijke organisaties, die zich met dit werk bezig hielden, ook de Departementen van Sociale Zaken en van Onderwijs zijn vertegenwoordigd. Deze Raad heeft o.m. tot taak de regering te adviseren over kwesties van subsidiëring, opleiding, e.d.. Aangenomen mag wel worden, dat de in bovenbedoeld rapport neergelegde opvattingen ook in de Centrale Raad weerklank vinden. Reeds met het oog daarop, is het dus van belang van de inhoud van dit rapport kennis te nemen.

Het rapport begint met te constateren, dat er reeds vóór de oorlog een grote behoefte aan gezinsverzorgsters bestond en dat deze door de oorlog nog gegroeid is.

De behoefte aan gezinsverzorgsters kan ontstaan door: a. ziekte (waaronder te begrijpen hulpbehoevendheid) of tijdelijke afwezigheid van de huisvrouw;

b. tekort schieten van de huisvrouw in de juiste verzorging van het gezin wegens onvoldoende scholing, geestelijke defecten of onmaatschappelijk gedrag.

De commissie onderscheidt gezinsverzorging A voor de eerstbedoelde gezinnen en gezinsverzorgsters B voor de onder b genoemde (a-sociale) gezinnen.

Opleiding.

Voor beide categorieën wordt een opleiding nodig geacht, al zal die voor de gezinsverzorgsters B natuurlijk zwaarder moeten zijn.

De commissie meent, dat vrij hoge toelatingseisen gesteld moeten worden:

minimum-leeftijd 18 jaar;

goede gezondheid (vrij van t.b.c.);

betrouwbaar en eerlijk karakter, behoorlijk levensgedrag, besef van roeping voor sociaal werk;

ten minste volledig lager onderwijs genoten hebben en voorts enig huishoudonderwijs);

ten minste zes maanden in een huishoudelijke werkkring werkzaam geweest zijn.

De opleiding duurt een half jaar en omvat, behalve een huishoudelijke opleiding, o.m. algemene- en persoonlijkheidsvorming, inzicht in vragen van godsdienst en ethiek, sociaal bewustzijn en inzicht in sociale maatregelen, inzicht in de waarde van het gezin en de plaats van de gezinsverzorgster in het gezin, zomede inzicht in de toekomstige werkkring.

Deze opleiding zal naar de mening van de commissie gegeven worden in een internaat, bij voorkeur in een ontwikkelingscentrum. Gedurende achttien weken zal er ook practisch gewerkt moeten worden: het onderwijs draagt dan een aanvullend karakter. In het rapport wordt nog verondersteld, dat deze periode buiten het internaat kan worden doorgebracht, maar de Centrale Raad schijnt op het standpunt te staan, dat de volle termijn van 6 maanden in het internaat moet worden doorgebracht en de meisjes van daaruit practisch te werk worden gesteld.

Tot de opleiding tot gezinsverzorgster B worden

alleen toegelaten zij, die reeds in het bezit zijn van diploma A en gedurende ten minste een jaar als gezinsverzorgster A gewerkt hebben.

Hoewel zelf daarvan geen voorstandster, heeft de commissie ook rekening willen houden met de mogelijkheid, dat de opleidingen A en B gecombineerd worden. In dat geval wordt het diploma B niet uitgereikt, vóórdat de candidate enige tijd als gezinsverzorgster B gewerkt heeft en in die tijd heeft doen blijken, dat zij voor dit werk een bijzondere geschiktheid bezit.

Over het leerplan voor de opleiding tot gezinsverzorgster B geeft de commissie geen enkele aanwijzing; daarover zal met deskundigen nader overleg gepleegd moeten worden. Wel spreekt de commissie uit, dat ook deze opleiding in een internaat zal moeten plaats hebben.

Kosten en salaris.

De kosten van de opleiding voor het diploma A worden geschat op *f* 35.—. De leerlingen ontvangen kost en inwoning, terwijl men haar voor elke dag, dat zij practisch werken, *f* 1.— zakgeld wil toekennen.

Eenmaal in het beizt van het diploma A, zullen de gezinsverzorgsters volgens de voorstellen der commissie, een salaris ontvangen van *f* 40 per maand, dat telkens na een jaar werkzaamheid wordt verhoogd met *f* 5, tot een maximum van *f* 55 per maand. Daarboven ontvangen zij echter een bedrag, dat haar in staat stelt, met inachtneming van plaatselijke omstandigheden, op behoorlijke wijze te voorzien in de kosten, die zij hebben voor huisvesting, voeding en bewassing. De gezinsverzorgsters B zullen *f* 10 per maand meer ontvangen.

De commissie acht het gewenst, dat de gezinsverzorgsters onder leiding werken, waarbij zij uitgaat van één leidster per 20 verzorgsters. Het mooist is natuurlijk, wanneer de leidster in het bezit is van een diploma voor maatschappelijk werkster. Als salaris voor de leidster wordt uitgegaan van *f* 60 à *f* 80 per maand, plus bijkomende kosten.

De kosten zullen bestreden worden uit bijdragen van de gezinnen, die geholpen worden, uiteraard naar draagkracht. Terloops wordt gewezen op de mogelijkheid van een systeem van onderlinge verzekering.

Subsidies.

Voorts wordt gepleit voor toekenning van subsidie door rijk en gemeente in de salarissen van de gediplomeerde gezinsverzorgsters, ieder tot een bedrag van 25 %, zodat in totaal 50 % vergoed zou worden. Daarenboven stelt de commissie voor een vergoeding van 5 % van het salaris der leidster voor elke gediplomeerde gezinsverzorgster, zodat bij 20 verzorgsters het salaris van de leidster geheel vergoed zou worden.

Voor zover valt na te gaan — maar gemakkelijk is dat niet, omdat de Minister van Sociale Zaken, althans op dit punt, minder gul is met circulaires dan zijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken — zijn deze denkbeelden in grote lijnen aanvaard. Voor sommige streken van ons land betekent dit misschien, dat het probleem vrijwel is opgelost, waarbij ik met name denk aan de zuidelijke provinciën, maar uit wat ik van hier en daar te horen krijg, durf ik wel de conclusie te trekken, dat er nog heel wat gemeenten zijn, waar men met deze goedbedoelde en theoretisch uitstekend doordachte opzet geen raad weet, om de eenvoudige reden, dat er niet voldoende meisjes te krijgen zijn, die een opleiding willen volgen, en omdat men geen kans ziet de zaak behoorlijk te financieren.

In de Zaanstreek.

Voor deze gemeenten kan de wijze, waarop in de Zaanstreek het werk is aangepakt, misschien enig perspectief openen.

In Zaandam is het initiatief uitgegaan van de **Unie van Vrouwelijke Vrijwilligers** (U.V.V.). Als zorgzame huisvrouwen werden zij getroffen door de moeilijkheden, waarin menig gezin bij ziekte van de moeder kwam te verkeren, omdat het vrijwel onmogelijk was huishoudelijke hulp te verkrijgen. Zij hebben zich toen niet erg druk gemaakt over opleiding van gezinsverzorgsters en al dat soort dingen. Waar het haar om ging, was de zieke moeders wat ontlasting van zorgen te brengen, door haar aan de dringend nodige hulp in de huishouding te helpen.

Er werd een organisatie in het leven geroepen, een 20-tal meisjes werd in dienst genomen, een leidster daarover aangesteld en wie op dokters-attest hulp nodig had, werd geholpen.

Met de financiën liep men natuurlijk al gauw vast. Er was een tarief vastgesteld naar draagkracht, maar slechts een enkele kwam in aanmerking voor het volle bedrag. Er werd toen een beroep op de gemeente gedaan om het tekort aan te vullen. Het gemeentebestuur achtte het verzoek redelijk, omdat anders toch in vele gevallen Maatschappelijk Hulpbetoon zou moeten bijspringen. Aldus werd voor 1946 een subsidie van ongeveer *f* 10.000 gevoteerd. Bij het opmaken van de begroting voor 1947 bleek echter, dat het werk zich inmiddels dusdanig had uitgebreid, dat voor dit jaar ongeveer *f* 27.000 moest worden geraamd. Gedeputeerde Staten gingen bezwaar maken en deelden na overleg met de regering mede, dat het subsidie tot 25 % van de salariskosten beperkt moest worden. Later hoorden wij van het Departement van Sociale Zaken, dat er uitzicht bestond op rijkssubsidie tot eenzelfde percentage, maar uitsluitend voor gediplomeerde verzorgsters.

De zaak zat dus vast, maar toen verscheen de **sectie Buurtverenigingen** van de **Zaandamse Gemeenschap** als redster in de nood. Deze opperde het denkbeeld om, in navolging van andere Zaangemeenten, waaronder Wormer met ere als pionier mag worden genoemd, een vereniging voor gezinsverzorging op te richten, een vereniging, die het karakter heeft van een onderlinge verzekering. Ieder gezin kan n.l. lid worden tegen een contributie van *f* 5.— per jaar, desgewenst te betalen in wekelijkse, maandelijkse of driemaandelijkse termijnen. Dit lidmaatschap geeft recht op huishoudelijke hulp bij ziekte of afwezigheid van de huisvrouw, maar alleen op doktersattest. Voor de hulp zelf wordt betaald naar draagkracht, waarvoor een tabel is vastgesteld. Bij een gezinsinkomen van *f* 37.50 à *f* 42.— per week (als gezinsinkomen wordt gerekend het netto-loon van het gezinshoofd, c.q. vermeerderd met ¼ van het inkomen der kinderen), betaalt b.v. een echtpaar zonder kinderen *f* 3 per week, een gezin met één kind *f* 2, met twee kinderen *f* 1 per week en gezinnen met drie of meer kinderen niets.

Het denkbeeld sloeg in — ook in Zaandam. Buurtverenigingen en vrouwenverenigingen sloegen de handen in elkaar, een bestuur werd gevormd, waarin alle richtingen vertegenwoordigd zijn, de propaganda werd intensief aangevat. Na verspreiding van een aardig foldertje volgde huis-aan-huis-bezoek, hetgeen bij de eerste stormloop al bijna 3000 leden opleverde, welk aantal sindsdien geleidelijk is blijven stijgen, zodat nu de 3500 reeds zijn overschreden (op een totaal van ruim 10.000 gezinnen). En dat, niettegenstaande het werk eerst op 1 Januari gaat beginnen.

De nieuwe vereniging zal het apparaat van de U.V.V. overnemen, hetgeen wil zeggen, dat met ± 20 meisjes en een leidster begonnen kan worden.

Van de 20 is er niet één gediplomeerd. Zij zijn allen bij vader en moeder thuis en verdienen *f* 24 per week. Voor kost en inwoning krijgen zij geen extra-vergoeding. De meisjes werken met toewijding. Het genoemde loon moet als een minimum worden beschouwd. Een verlaging zou ongetwijfeld een ongunstige terugslag hebben op het aanbod der meisjes.

Selectie.

Voorlopig zou men nu de zaak op de bestaande voet kunnen voortzetten, aangezien de financiële bezwaren practisch overwonnen zijn. Algemeen wordt echter beseft, dat althans een deel van de meisjes tot gezinsverzorgster A zal moeten worden opgeleid. In gezinnen, waar de vrouw geheel is uitgeschakeld, moeten immers aan de verzorgster hogere eisen worden gesteld dan in gezinnen, waar de vrouw zelf nog een wakend oogje over het werk kan laten gaan en dus alleen behoefte bestaat aan goede huishoudelijke hulp.

Van deze gedachte uitgaande, wil men nu een selectie toepassen en de meisjes, die door voor-opleiding en karakter daarvoor het meest in aanmerking komen, een cursus doen volgen. Gedacht wordt aan een verblijf van 6 weken in een internaat, speciaal met het oog op de sociale vorming, waarbij dan aansluit een cursus van 4½ maand aan de plaatselijke vakschool voor meisjes voor de huishoudelijke vakken. In deze laatste periode zullen de candidaten tevens practisch werk verrichten, zij het niet voor de volle week. De middagen en eventueel avonden, voor de lessen bestemd, zullen op de werktijd in mindering worden gebracht, omdat de meisjes anders zouden worden overbelast.

Het loon zal gedurende de opleidingstijd waarschijnlijk worden doorbetaald, maar een beslissing is daarover nog niet genomen. De cursus aan de vakschool voor meisjes zal gefinancierd worden volgens het gewone systeem van de Nijverheidsonderwijswet, hetgeen wil zeggen voor gezamenlijke rekening van rijk en gemeente. Het schoolgeld zal 30 cent per week bedragen. Ook in de internaatskosten zal waarschijnlijk door het rijk worden bijgedragen. Wanneer de meisjes het volle loon doorbetaald krijgen, lijkt het niet onredelijk voor het internaat (met inbegrip van kost en inwoning) een wat hoger bedrag te laten betalen. Een klein offer mogen de meisjes er wel voor over hebben

Na verschillende besprekingen met het Departement voor Sociale Zaken werd de toezegging ontvangen, dat voor meisjes, die met vrucht een aldus opgezette opleiding zouden hebben gevolgd, mits daarmede vóór 1 Mei a.s. een aanvang werd gemaakt, op het subsidie van 25 % der salarissen kan worden gerekend.

Federatie.

Toen een en ander voldoende vaststond, hebben de verenigingen voor gezinsverzorging in de Zaanstreek de handen in elkaar geslagen en een **federatie** gevormd, die allereerst het probleem van de opleiding ter hand zal nemen. Dit heeft het voordeel, dat men de zaak meteen met een voldoend aantal cursisten kan opzetten. Daarnaast zijn er uiteraard nog verschillende andere punten, die men beter uniform voor de gehele Zaanstreek kan regelen, zoals arbeidsvoorwaarden, tarieven, uniform-kleding, e.d.

Wij hebben de indruk, dat hier een organisatie in opbouw is, die voor dit moeilijke vraagstuk een redelijke oplossing kan brengen. Begonnen wordt met meisjes, die op de naam van gezins**verzorgsters** nog geen aanspraak mogen maken en niet meer zijn dan gezins**hulpen.** Maar ook daaraan bestaat grote behoefte! En men krijgt op deze wijze ten minste een behoorlijk aantal meisjes aan het werk. De meest geschikten daaruit worden voor opleiding aangewezen en kunnen, na het diploma behaald te hebben, naar die gezinnen worden gestuurd, waar de huisvrouw geheel ontbreekt. De andere meisjes krijgen intussen een zekere vooropleiding en zullen het volgende jaar voor opleiding tot gezinsverzorgster A in aanmerking kunnen komen. Hopelijk komen er dan inmiddels weer nieuwe krachten bij, zodat het werk normaal voortgang kan vinden.

Toekomstplannen.

De vraag is, of de financiële basis door de subsidies van rijk en gemeenten in de toekomst dusdanig te versterken is, dat geleidelijk de aan de opleiding te stellen eisen kunnen worden opgevoerd. In theorie kunnen wij het natuurlijk allemaal eens zijn, dat een internaats-opleiding van 6 maanden veel beter is dan een gemengd systeem van 6 weken internaat en de rest vakschool-opleiding, maar de vraag is, of men zo voldoende aanbod van meisjes krijgt en of men in staat is de zaak behoorlijk te financieren. Als rijk en gemeenten ook zouden bijdragen voor de meisjes-in-opleiding, kwam de zaak er ongetwijfeld heel wat gunstiger voor te staan. En als dan ook het bedrijfsleven nog eens over de brug kwam — wat helemaal niet zo gek is, omdat het werk er onder moet lijden, wanneer de arbeider thuis moeilijkheden heeft — komt inderdaad het ideaal van een 6-maands-internaat-opleiding in het bereik.

En dan willen wij ernstig gaan denken over opleiding van gezinsverzorgsters B. Maar voorlopig zijn wij daar nog niet aan toe.

Onze actie „Makkerhulp"

Alkmaar en Zaandam troffen het al heel slecht met hun openbare collecte. Het weer was meer dan slecht en natuurlijk had dat grote invloed op het resultaat.

Alkmaar is dan ook lang niet tevreden en de Zaanstreek heeft gemeend de actie te moeten voortzetten door een lijstinzameling. De resultaten daarvan dienen te worden afgewacht.

Edam zag, ten gevolge van de vele inzamelingen in de maand October, geen kans in die tijd iets te doen, maar de Edammers versagen niet en dus gaan ze in de maand December nog aan de slag. Almelo was ook niet in staat in de maand October een collecte te houden. Evenwel, men heeft niet versaagd en op 3 Januari a.s. vindt nu hier een openbare collecte plaats. We wensen onze Almelose vrienden heel veel succes.

Leiden is nog altijd bezig, het voorlopig resultaat blijkt uit de onder afgedrukte staat.

Door sommige afdelingen is aan deze actie niet deelgenomen. We betreuren dat ten zeerste. De oorzaken zijn verschillend van aard. Sommige afdelingen bestaan nog niet lang genoeg. Het werk is daar nog niet verankerd en derhalve kon geen actie gevoerd worden.

In andere afdelingen beschikte men niet over genoeg werkers en moest eigenlijk een enkel mens al het werk verrichten. In deze afdelingen trachtten we thans meerdere werkers te vinden en we hopen op die wijze het werk op gang te brengen. Het resultaat is, we

behoeven dat niet te verbloemen, niet zo groot als we gehoopt hadden. We troosten ons echter met de gedachte, dat alle begin moeilijk is en we beloven nu reeds: in 1948 komen we terug en het resultaat zal dan ongetwijfeld beter zijn.

Hieronder geven we een opgave van de resultaten, die tot dusverre verkregen werden. (We vermelden de bruto-bedragen).

Aan al diegenen, die medewerking verleenden, brengen we gaarne een woord van hartelijke dank.

Tevens brengen we gaarne een bijzonder woord van hulde aan onze vrienden in het kleine dorpje Ammerstol. Volgens de Nederlandse Staatsalmanak van het jaar 1947 telt Ammerstol 1068 inwoners. Ingezameld werd daar een bedrag van *f* 103.80, dus gemiddeld per inwoner bijna een **dubbeltje.**

Konden we voor al onze afdelingen een dergelijke maatstaf aanleggen, dan was het succes overweldigend geweest. Nu is het slechts matig. Vrienden in Ammerstol een woord van hartelijke dank en grote hulde voor de activiteit en het voorbeeld, dat door jullie werd gegeven.

Gestort op de rekening van de V.A.R.A. ten behoeve van de actie „Makkerhulp"	*f* 1200,75
Inzameling Amsterdam (voorlopig)	„ 2424,99
Alkmaar	„ 329,—
Ammerstol	„ 103,80
Arnhem	„ 1232,26
Delft	„ 535,85
Groningen	„ 300,90
Den Helder	„ 337,98
Leeuwarden	„ 239,—
Leiden (voorlopig)	„ 450,—
Rheden-Velp	„ 692,50
Enschede (collecte-vergadering)	„ 72,86
Opbrengst A.J.C.-collecte Tilburg	„ 20,45
Opbrengst A.J.C.-collecte Hilversum	„ 61,44
Centraal ontvangen aan postwissels en aan contanten	„ 11,50
Totaal	*f* 8013,28

Medewerking gevraagd

Uit berichten in de dagbladen en voor de radio zal onze lezers blijken, dat ingesteld werd een Commissie tot Plaatsing van Oostenrijkse Kinderen in Nederland.

Deze Commissie werd na bespreking met leden van het Verbondsbestuur van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen en het Partijbestuur van de Partij van de Arbeid, als volgt samengesteld:

C. Woudenberg (voorzitter), J. J. Vorrink, C. van der Lende, J. Landman, J.H. Scheps, Mej. mr E. Ribbius Peletier, A. Hahn jr, mr J. in 't Veld en P. C. Faber (secretaris).

Uit deze Commissie werd benoemd een Commissie van Uitvoering, bestaande uit de volgende personen: J. H. Scheps (voorzitter), J. Landman, mej. mr E. Ribbius Peletier, A. Hahn jr en P. C. Faber (secretaris).

Het secretariaat van deze Commissie werd gevestigd ten kantore van „Humanitas" Frederiksplein 46, Amsterdam-C., tel. 36833.

Het doel van deze Commissie is, om minstens 500 kinderen van socialistische gezinnen uit Oostenrijk voor de tijd van drie maanden in Nederland onder te brengen.

Aan „Humanitas" werd medewerking gevraagd, om de uitvoering van dit plan mogelijk te maken. Het Dagelijks Bestuur van onze Stichting was eenstemmig van mening, dat de gevraagde medewerking moet worden verleend.

Onze afdelingen ontvingen hierover reeds een circulaire en nadere mededelingen zullen nog worden gedaan.

Naar onze mening is het niet nodig, in ons orgaan uitvoerig toe te lichten, waarom het Dagelijks Bestuur van mening was, dat deze medewerking moet worden verleend. Wij zijn ervan overtuigd, dat onze afdelingen evenzeer bereid zijn, de gevraagde medewerking te verlenen. Nu reeds kan worden meegedeeld, dat de Commissie tot Plaatsing van Oostenrijkse kinderen ten opzichte van dit plan in contact is getreden met Nederlandse Autoriteiten, om de noodzakelijke medewerking te verkrijgen.

Het spreekt vanzelf, dat uitgegaan wordt van de gedachte, dat het mogelijk is, deze kinderen gedurende een tijdvak van drie maanden BELANGELOOS in Nederlandse gezinnen te doen opnemen.

De Commissie stelt zich voor, dat met de plaatsing van deze kinderen zal worden begonnen einde Maart, begin April.

Natuurlijk zal onze afdelingen worden medegedeeld, wat aan medewerking nodig is, maar nu reeds kunnen namen en adressen van gezinnen, die zich bereid verklaren aan dit doel medewerking te verlenen, worden opgegeven aan het secretariaat van de Commissie:

P. C. Faber, bureau „Humanitas", Frederiksplein 46, Amsterdam-C., tel. 36833.

(Particulier telefoonnummer van de secretaris: 80933.)

P. C. F.

Kinderpostzegels

Hoewel misschien ten overvloede, vestigen wij er de aandacht op, dat in het tijdvak 1 December tot en met 5 Januari 1948, postzegels en briefkaarten „Voor het kind" verkrijgbaar zijn. Een aanbeveling, om deze postzegels en briefkaarten te kopen, lijkt ons overbodig.

Ieder weet, wat het doel van deze actie is en deze actie is zo sympathiek, dat we er van overtuigd zijn, dat het resultaat groot zal zijn.

Onze lezers kopen natuurlijk zelf, maar willen zij ook anderen daartoe opwekken? Alleen wanneer het gehele Nederlandse volk aan deze actie deel neemt, kan het doel — de kinderbescherming steunen, om het werk voort te zetten en uit te breiden — bereikt worden.

Maatschappelijk werkster

in 't bezit van diploma School voor Maatschappelijk Werk (Amsterdam) en met practische ervaring, zoekt passende werkkring. Brieven onder Nr. 200 aan het bureau van dit blad.

Dagboekblaadjes

„De zaak A.D." Mijn dagboek bevat reeds enige indrukken over films op het gebied der Kinderbescherming. Enkele blaadjes werden eraan gewijd. We zagen vooral in deze films pogingen — geslaagde en ook mislukte — om de na-oorlogse belangstelling voor sociale- en paedagogische vraagstukken op een bepaalde wijze aan het publiek voor te zetten. Dat hierbij ook wel eens uit commerciële overwegingen gespeculeerd is op een zekere „mode", welke met waarachtige belangstelling niets te maken heeft, is algemeen bekend.

Het toneel hield en houdt zich in ons land, via „Boefje" en thans „Ciske de Rat" ook bezig met het probleem der verwaarloosde jeugd. Dat bij het eerste stuk, ondanks het oorspronkelijke sympathieke uitgangspunt (steun aan het werk van „Pro Juventute") bij de zoveel-honderste opvoering alleen nog maar de toneelprestatie der hoofdrolspeelster van belang is, is begrijpelijk. De opzet van het stuk is daarvoor — uiteraard — te zeer gericht op de voorbije verleden tijd.

De zwart-wit tekening van „Ciske" vermag m.i. ook niet het probleem te stellen en boven een — wel spannend en afwisselend — verhaal uit te komen.

Midden in deze tijd daarentegen staat het toneelstuk, dat Hans Tiemeijer schreef: „De zaak A.D.", en werd opgevoerd voor het Vormingscentrum „Vrij Nederland" door de toneelgroep van Herman Bouber.

De na-oorlogse massajeugd is hier scherp en raak getekend in de persoon van het meisje Anna Daalders, dat een moord begaat, alsook in die van de oudere — strafrechterlijk — meerderjarige jongen — Piet van Doorn.

De Kinderrechter behandelt deze zaak in het openbaar, dus voor het aanwezige publiek. Hij vertegenwoordigt daarbij de stroming, die van opvatting is, dat in de eerste plaats het individu — ook de jeugdige — verantwoordelijk is voor door hem (of haar) begane misdrijven en dus zonder meer straf nodig is. De inspectrice van de kinderpolitie geeft de tegenovergestelde opvatting: met milieu en omstandigheden, vooral die van de oorlogstijd, moet rekening worden gehouden.

De schrijver, die tevens zelf de rol van kinderrechter vervulde, gaat experimenteel te werk, door dit centrale probleem van het stuk ter discussie te stellen bij het publiek.

Veel minder dan het stuk en vooral ook het echte en levensware spel (wat een prachtige — menselijke vader bracht Herman Bouber hier weer!) kon ons echter deze discussie bekoren. Behoudens een paar behartigenswaardige opmerkingen van de echte kinderrechter mr Knuttel, kabbelde dit discussie-stroompje toch feitelijk heen langs de kolkende en bruisende probleemstelling van spel en stuk. We vielen weer gezellig individualistisch uiteen, de dominee gaf zijn bijbelse visie, de kennelijke Marxist wilde weer eerst „even" de hele maatschappij veranderen, enz.

Deze discussie had in zoverre waarde, zij het een negatieve-, dat we er weer eens uit leerden, hoe het ontbreken van een gemeenschappelijke visie op- en een gelijkgerichte aanpak van het gestelde probleem, ons er niet uit helpt.

Op een ogenblik kwam tijdens de discussie bij ons de vraag naar voren: „Wat zou die Piet van Doorn hier wel van zeggen?"

Het discussie-experiment zou wellicht aan waarde hebben gewonnen, als de verdwaalde jeugd had meegepraat en eens onomwonden haar mening over de discussiërende ouderen had mogen zeggen.

Zeer waarschijnlijk ware dan ook gebleken, dat die jeugd niet zozeer op ons praten, dan wel op onze daden wacht, waarbij dan tevens het tijdloze, immers eeuwige conflict, jeugd-ouderen wel naar voren was gekomen. Niet dit eeuwige probleem hoeft ons te verontrusten, integendeel, we hebben het als motorische kracht voor mens en wereld te aanvaarden, in plaats van de pruttelen over „die slechte(?) jeugd van tegenwoordig."

Als tijdprobleem gesteld, is er echter de verontrustende vraag, hoe wij de negatieve vormen, waarin zich thans de daden en gevoelsdrang van een groot deel van de jonge generatie uit, kunnen ombuigen in positieve richting.

Of in de gedachtengang van „De zaak A.D.": Hoe kan Anna Daalders bij het visioen van het weerzien der gefusilleerden in het Weteringplantsoen, niet tot nóg een moord, maar tot een stuk liefdevolle arbeid vol overgave komen (en het niet te gewoon en „kleinburgerlijk" vinden, om b.v. gezinsverzorgster of verpleegster te worden).

Vast staat daarbij in ieder geval één ding: Dat aan alle instanties en gemeenschapsorganen, die aan dit positieve doel werken, niet al wèèr het spook der bezuiniging moet worden voorgehouden.

Allen, die op enigerlei wijze met het sociale- en paedagogisch werk in deze tijd te maken hebben, willen wij tenslotte de raad geven:

Gaat naar de behandeling van „De zaak A. D.", indien ge daar de gelegenheid toe krijgt.

Dienst voor de niet gegrepen jeugd

Vandaag tezamen met anderen de vraag besproken hoe we, ook met al te bescheiden middelen, inderdaad kunnen komen van praten tot doen inzake de ongeorganiseerde jeugd (zie boven).

Door de A.J.C. is ingesteld de Dienst voor de niet-gegrepen jeugd. Deze dienst gaat binnenkort aan het werk. Bij hetgeen gaat gebeuren in de hoofdstad zijn we als functionaris van „Humanitas" ten nauwste betrokken. In een gebouw, dat ook in de crisisjaren vóór '40 bekend stond als centrum van activiteit voor jongeren, die het slachtoffer dreigden te worden van maatschappelijke onvolkomenheden, zal een Jeugdtehuis worden ingericht waar ongeorganiseerde jeugd welkom zal zijn. Later zal uitbreiding met buurthuizen volgen... als er middelen komen!

We achten de samenwerking tussen deze dienst en „Humanitas" van grote betekenis, vooral omdat bij dit werk een nauwe aaneensluiting met het algemene maatschappelijk werk gebiedende noodzaak is. Persoonlijke en gezinsmoeilijkheden waarmee men stellig in aanraking komt, kunnen in georganiseerd verband worden opgevangen en behandeld. Onze gezinsvoogden en toezichthouders bij de reclassering hebben hier een vaak welkome gelegenheid de kinderen waarmee zij in aanraking komen, naar dit werk te verwijzen.

Het is van grote betekenis, dat ook in de humanistische sector van ons volk, hier overgegaan wordt van woord tot daad.

Het is me bekend, dat in verschillende plaatsen bij dit soort werk bestuurders van „Humanitas" zijn ingeschakeld, doordat zij zitting hebben in besturen en commissies. Deze activiteit moet worden uitgebreid tot alle afdelingen van „Humanitas".

In onze afdeling Den Haag is ook reeds overleg gepleegd over samenwerking in deze. De Dienst is verder in voorbereiding te Rotterdam, Utrecht, Arnhem, Nijmegen, Enschede (als centrum voor Twente). Andere plaatsen zullen volgen.

JOB

BOEK EN PERS

Drie Zuilen?

In „Sociale Zorg" van 20 Nov. '47 schreef Mr N. Jh. B(ruinsma?) een beschouwing over het rapport inzake de wenselijkheid tot het oprichten van een coördinerend orgaan op het gebied van maatschappelijk werk in de provincie Friesland.

Het slot van dit artikel nemen we hier over:

„De opbouworganen staan de laatste tijd in het middelpunt der belangstelling van ieder, die betrokken is bij of interesse heeft voor het maatschappelijk werk. Algemeen is men overtuigd, dat er tussen de sociale instanties nauwer contact en meer samenwerking moet komen. Het maatschappelijk werk zal nimmer tot volle ontplooiing kunnen komen, indien het niet als een organisch geheel in de maatschappij optreedt. Op welke wijze deze organisatie tot stand moet komen, is een punt, waarover het laatste woord nog niet is gezegd.

We willen besluiten met als onze mening weer te geven, dat de opbouworganen niet zelfwerkzaam moeten zijn en de opbouw van het maatschappelijk werk op basis van de levensbeschouwing zullen moeten stimuleren. M.a.w. wij zijn voorstanders van de z.g. zuilentheorie. O.i. zullen er drie zuilen moeten komen, een Rooms-Katholieke, een Protestant-Christelijke en een op Humanistische grondslag, welke in federatief verband met deelneming van de Overheid de koepel van het maatschappelijk werk zullen moeten dragen.

N. B."

We geven op dit citaat geen commentaar, alleen constateren wij, dat de mening van de schrijver volkomen correspondeert met de opvattingen, die wij vermeldden in ons artikel „De toekomstige ontwikkeling van het Maatschappelijk Werk" in het Octobernummer van ons orgaan.

P. C. F.

„Gezinsverpleging"

door D. Q. R. Mulock Houwer.

Indertijd schreef onze medewerker D. Q. R. Mulock Houwer, thans directeur van het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming, twee boeken, en wel eerst een werk, dat was gewijd aan de gestichtsverpleging en daarna een werk, dat de gezinsverpleging behandelt.

Beide boeken, en vooral het eerste, waren spoedig uitverkocht. Thans is een tweede druk verschenen van het boek „Gezinsverpleging". De eerste druk kondigden wij indertijd in een ander orgaan aan en het is een voorrecht thans in ons eigen orgaan de aandacht te vestigen op de tweede druk.

Mulock Houwer is een man met grote verdiensten op het gebied der kinderbescherming. Gedurende een twintigtal jaren heb ik hem op allerlei gebied mogen ontmoeten en zijn ontwikkeling en ontplooiing mogen gadeslaan. Hij is zeer ter zake kundig en een goede leidsman.

Het is mij niet mogelijk geweest, om pagina na pagina na te gaan, in welk opzicht de tweede druk van de eerste verschilt, maar wel heb ik, vooral in de voetnoten, kunnen constateren, dat ook gebruik is gemaakt van de nieuwere gegevens.

Gaarna beveel ik dit boek voor alle maatschappelijke werkers aan.

Nu aan de opleiding van de beroepskrachten bizondere aandacht wordt besteed, zal dit boek voor de toekomstige werkers in de kinderbescherming een uitstekende leidraad zijn.

In de bibliotheek van onze afdelingen mag het niet ontbreken.

De tweede druk werd verzorgd door de Stichting voor Opleiding van Maatschappelijke Werkers te Haarlem, Kleine Houtweg 18.

De prijs bedraagt: gebonden *f* 6.— en ingenaaid *f* 5.—.

P. C. F.

Opleidingscursus Kinderbescherming

Reeds geruime tijd blijkt er grote behoefte te bestaan aan een verantwoorde opleiding voor hen, die in Opvoedingsinrichtingen werkzaam zijn, of zich daarop willen voorbereiden.

Door het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming is sedert enige tijd een opleiding ingesteld voor het z.g. A-diploma. Later zal hieraan uitbreiding worden gegeven door verdere opleiding voor een B- en C-diploma. In verschillende plaatsen werd reeds de mogelijkheid geopend tot deelname aan de A-opleiding. B.v. te Rotterdam en Amersfoort (Middeloo). Thans is ook mogelijk gemaakt een

Opleiding te Amsterdam voor het A-diploma v. d. Nederlandse Bond tot Kinderbescherming.

Na overleg met directeuren en directrices van gestichten in Amsterdam en omgeving, is aan de drie Scholen voor Maatschappelijk Werk te Amsterdam de organisatie opgedragen van een opleiding voor het A-diploma van de Nederlandse Bond voor Kinderbescherming. Deze opleiding zal staan onder verantwoordelijkheid van een Curatorium, samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende geestelijke stromingen.

Deze A-cursus duurt 2 jaar (3 uur per week), en is vooral bedoeld voor inrichtingpersoneel, dat nog geen beroepsopleiding heeft genoten. Ook anderen kunnen echter deelnemen.

Men kan zich aanmelden aan onderstaande adressen, waar ook een prospectus met nadere inlichtingen verkrijgbaar is.

School voor Maatschappelijk Werk, Pieter de Hoochstraat 78, tel. 22036; R.K. School voor Maatschappelijk Werk, Hobbemastraat 12, tel. 23213; Centraal Instituut voor Christelijk Sociale Arbeid, Elandsgracht 70, tel. 36526.

Wij wijzen ook nog op de mogelijkheid, welke de bekende Stichting voor opleiding van Maatschappelijke Werkers biedt, om in andere plaatsen, waar daarvoor voldoende belangstelling bestaat, een mondelinge cursus voor dit A-diploma te volgen. Een prospectus hierover kan men bij genoemde Stichting aanvragen.

Het adres is: Kleine Houtweg 18, Haarlem.

UIT ONZE AFDELINGEN

2 nieuwe afdelingen: welkom!

GOUDA

In Gouda kwam nu definitief een afdeling tot stand. De werkzaamheden zijn begonnen met het bekendmaken van de oprichting in de plaatselijke pers en met een actie om begunstigers en donateurs te winnen, zo schrijft ons de secretaris-penningmeester van het bestuur, de heer D. Steur, Gravin Jacobastraat 49.

SNEEK

De tweede Friese afdeling is er ook. Na een inleiding van J. Boetje op 26 November, voor vertegenwoordigers(sters) van organisaties en instellingen op maatschappelijk en cultureel gebied, werd direct tot oprichting besloten en een voorlopig bestuur gekozen. Het adres van de secretaresse, mevr. N. J. Osinga-v. d. Meulen, is: Kleinzand 45. Een goede samenwerking met onze afdeling in de Friese hoofdstad werd reeds direct gegarandeerd doordat de voorzitster, ons H.B.-lid mevr. van Oostrum-de Boer, ter oprichtingsvergadering het inleidende woord sprak en tot slot alle steun en medewerking uit Leeuwarden toezegde.

En nu volgen, naar we hopen en verwachten ook Heerenveen, Bolsward en andere steden in Friesland, zodat „Humanitas" daar een actieve bijdrage kan leveren tot het Provinciale-maatschappelijke opbouwwerk.

ALMELO

De secretaresse, mej. N. Weltevreden, schrijft ons o.m.:

„Beter laat dan nooit, wij hebben van B. en W. vergunning ontvangen, Zaterdag 3 Januari a.s. een collecte te houden. Het loopt ons, geloof ik, niet erg mee, op financieel gebied meen ik. Werk is er in overvloed. We kunnen het wel af, we weten langzamerhand op wie we een beroep kunnen doen."

Thans staan reeds 21 kinderen onder toezicht van gezinsvoogden van „Humanitas".

AMSTERDAM

Alle medewerkers(sters) worden uitgenodigd tot bijwoning van een scholingsbijeenkomst op Donderdagavond 18 December waar onze landelijk secretaris P. C. Faber spreekt over: „De Armenwet — vroeger en nu". Het is vooral in verband met het instellen der Staatscommissie tot wijziging van de Armenwet-1912 dat wij voorlichting op dit terrein van belang achten. De bijeenkomst wordt gehouden in het gebouw der A.M.V.J., Leidsebosje, aanvang 20 uur.

ARNHEM

Elders in dit nummer wordt het uitstekende resultaat vermeldt dat onze afdeling met haar eerste openbare collecte voor „Makkerhulp" behaalde. Het propagandamateriaal dat we ter inzage ontvingen wijst ook op een goede en wel-doordachte activiteit.

De scholing werd ook hier niet vergeten. Op 29 October sprak mr C W. Dubbink over het probleem van het huwelijk en de gevolgen van ontbinding voor de kinderen. Enige nieuwe medewerkers werden ingeschakeld bij het werk der gezinsvoogdij.

DELFT

Voor een groep medewerkers (sters) welke zich beschikbaar stelde als gezinsvoogd en naar wij hopen thans ook spoedig zullen worden ingeschakeld door de betrokken Kinderrechter, sprak P. C. Faber op 11 Dec. over „Gezinsvoogdij".

EDAM

Geruime tijd bleef het stil in onze actieve afdeling in Noord-Holland. Stil zitten doet men er echter niet. Het werk van hulp op verschillend terrein is steeds doorgezet. Ook de financiële bijdragen daarvoor stonden niet stop, getuige het bericht van de secretaris, dat het Centraal Bureau een gedeelte der ingekomen gelden zal ontvangen, terwijl de uitgestelde inzameling voor „Makkerhulp" bovendien nog in December zal plaats vinden. Het is nog altijd de goede geest in Edam: het ideële en het financiële worden beiden niet vergeten. Precies wat we voor ons werk nodig hebben!

DEN HELDER

Met de regelmaat van een klok wint men „in de kop" van Noord-Holland begunstigers voor ons werk. Als St. Nicolaascadeau werd er weer een tiental gewonnen.

Op 19 December a.s. spreekt J. Boetje voor de medewerk(st)ers over „Kinderbescherming".

LEIDEN

Minstens *f* 400.— zal hier de „Makkerhulp"-actie opbrengen, zo bericht ons de secretaris, nadat de eerste resultaten bekend zijn. „Gezien het feit, dat het de eerste keer is mogen we zeker niet ontevreden zijn". Inderdaad. Ter inzet van deze actie sprak op 30 October P. C. Faber voor deze afdeling.

ROTTERDAM

Hier is men begonnen met verspreiden van de pakkende reclamefolder over ons werk. Het aantal contribuanten neemt gestadig toe. Hoewel aanvankelijk door „Humanitas" niet kon worden meegedaan aan de z.g. opheffingsarbeid voor bepaalde gezinnen, is dit thans wel mogelijk, ook mede door een belangrijke subsidie van de overheid. Nu zullen per 1 Januari een sociale werkster en 2 gezinsverzorgsters aan het werk gaan voor „Humanitas". „Een eerste stap", schrijft hierbij de secretaris. We wensen onze Rotterdamse vrienden van harte succes bij het voortgaan op de weg naar volledige inschakeling bij het maatschappelijk werk.

Daarnaast is er de verdere uitbouw van ons werk. Op 10 December j.l. kon ik voor een gering aantal personen in Geldermalsen over ons werk vertellen. Het bezoek was niet groot, maar toch, we zijn ervan overtuigd, dat binnen niet te lange tijd daar een correspondentschap kan worden gesticht en mogelijk, dat daaruit een nieuwe afdeling groeit.

Op 8 Januari a.s. ga ik naar Wageningen, om daar een inleiding te houden. We hopen, dat uit dit eerste contact ook iets zal groeien.

In Zutphen is onze vriend Kingma aan het werk. Het zal misschien nog enige tijd duren, maar ook van hem verwachten we over enige tijd een uitnodiging, om daar over ons werk te komen spreken.

Boetje heeft weer contact opgenomen in Deventer. Onze eerste pogingen daar gelukten niet, maar de aanhouder wint en ook daar hopen we te slagen.

Over Heerenveen spreek ik nu maar niet; dat komt natuurlijk in orde.

Tenslotte in Eindhoven is nieuwe activiteit en van uit de Nederlandse Lichtstad zal geprobeerd worden, ook verder in het Zuiden door te dringen.

Niet alles gaat even gemakkelijk, maar toch, we zijn ervan overtuigd, dat ons werk zal groeien in de breedte, maar onze vriend P. kan gerust zijn, we vergeten evenmin de groei in de diepte.

Voor 1948 is onze opdracht *uitbouw, verdieping en belijning.*

Al onze vrienden wensen we toe, prettige Kerstdagen, een goede uitzet van 1947 en een opgewekt, krachtig begin in 1948!

F. C. F.

1947—1948.

Het is nog lang geen Oudejaarsavond en dus ga ik geen beschouwing leveren over het jaar, dat alweer naar zijn einde loopt; evenmin ga ik toekomstbeschouwingen geven.

Toch in dit Decembernummer een enkele opmerking.

Tweeledig is onze opdracht voor 1948. In sommige afdelingen moet nieuw leven worden ingeblazen. We denken op dit ogenblik in het bizonder ook aan Hilversum en Apeldoorn. Het gemis aan personen, die het werk kunnen stuwen komt hier duidelijk aan het licht.

We trachten nieuwe contacten tot stand te brengen en in beide plaatsen tot hernieuwde activiteit te komen.

Begin 1948 hopen we te kunnen melden, dat deze pogingen geslaagd zijn. Andere afdelingen, waar niet alles loopt, komen ook aan de beurt.

N.V. DE ARBEIDERSPERS - AMSTERDAM